

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. ч. 10, II. пов.
Конто почт. шаян. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічне 15-00 „
Піврічне 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зол., Швейцарії 7-50 зол.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 180 лей, Ба-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Зимою адреса 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Конфіскація „Діла“.

Вчорашнє (258) число „Діла“ підпало кон-
фіскації за три менші й одно більше місце у
статті посла Сергія Хруського п. н. „НА ХОЛМ-

ЩИНІ“. Це вже 36-а з черги в цьому році кон-
фіскація нашого органу.

Большевики скликають конгрес комінтерну.

Велике враження у політичних колах Англії
викликала вістка „Таймсу“, що большевики рі-
шили скликати в початку 1935 р. конгрес ко-
мінтерну. В останнє конгрес відбувся ще перед
в'яти роками, бо 1928 р. „Таймс“ подав цікаві
причини, чому большевики скликають конгрес
щойно тепер. Конгрес визначений на 1932 р. не
відбувся тому, що тоді большевицький уряд від-
мовився від переговорів зі Злученими Державами з метою
добитися признання від американського уряду.
І тому большевицький уряд, а з ним і провідники

Комінтерну відкидали конгрес. Колиж Злуче-
ні Держави признали СССР щойно в 1933 р., то-
ді наради комінтерну скликані на серпень 1934 р.
Однак цього року большевицький уряд ро-
бив усілякі заходи, щоб СССР прийняти до Ліги
Націй. Тому майже в останній хвилині конгрес
відкидали. Тепер після приєднання СССР до Лі-
ги Націй нема ніяких перешкод скликати нара-
ди комінтерну, від якого большевицький уряд
так дуже відхрещується.

ФУТРА

жіночі і чоловічі готові і до міри
по найнижчих фабричних цінах —
порукає

Фабрика футер „ХРОМ“,
Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83.
Городецька ч. 97. 53-29.

Фінансові скандали.

Львів, 25. вересня 1934.

Неначе яка мода настала на фінансові скан-
дали і паче де у широкому світі суперництво
ріжних країв за пальму першества: котрий з
них вславиться найбільш обманливим, та най-
ширшу мірку затіяною аферою. Від часів істо-
ричної корупційної комбінації при будові пана-
мського каналу — американський терез був, зда-
ється, упривілежаний. Доба прогібіції була теж
світлою епохою корупції, популяризації по всій
чужині слова „гангстер“, а сірі люди в далекій
Європі, які раніше почитали Америки базали в
піонірами, героями Джека Лондона та пурита-
нами, тепер чували, читали і вчилися в амери-
канських таки філім, що потайки пересували
з руки до руки грін має всеважну силу. Така
генералізація, осягання, примітивізація та обза-
цїною всі справи і дії до характеристичні
прикмети краю і його мешканців, — а проте на
це нема ради: у цьому саме сила кожного скан-
далу, що він кидає тінь на винуватих і не-
винних...

Але хоч забулася панамська історія і світ
не остався в американської прогібіції, хоча ві-
дійшли воми до архівів, в яких м. ін. зберігаєть-
ся і слава колиш московська хлестаковщина і
все московське хабарництво, проте „творчий люд-
ський ум“ не перестав думати над удосконале-
ням також — обману та перекутства. Отавіска-
да пропала не так імя московського жиди
Отавісського, як пануючі відносини і „можливо-
сти праці“ у Франції. Падали через ту аферу та
мошні уряди, на вулицях Парижа йшли крики
заворушення, але праці надзвичайної слідчої
парламентарної комісії по вининній дещо не закін-
чена і вининників „нема“, так само, як нема
вининників судді Пренса. Франція — так мовити
— побила Америку, яка всеж не адавала по-
ліція: ось нпр. історія банку Моріана чи втечі
Інсула таки тижнями цікавила світоау пресу.

Тепер маємо цілу низку нових афер, а разже
афер істають віддавна, лише свіжо сивлених.
На найширшу мірку затіяна історія коруп-
ції, провокації, шантажів і обманів, ведена від-
літ американським воєнним промислом. Слідча
комісія американського сенату виводить на де-
ше світло справді стратигічні речі. Показується,
що Європа, Мексик, всі краї південної Америки,
Китай, Північна Африка, все це був терен махі-
націй великих воєнних промисловців, які мали
лише одну ціль: викликати збройні сутички,
війни і революції декебудь і між кимебудь, аби
тільки находились відборці на воєнне апарядді,
аби тільки зброя попит на всі роди зброї. Показу-
ється, що між великими осередками воєнного
промислу істають не тільки теоретична співпраця
інтересів, але приятельська співпраця над ви-
творюванням міжнародних конфліктів, над згу-
щуванням атмосфери і щуканням одинх оту
других. Виявляється, що нпр. у 1914. році фран-
цуська фабрика мушкетів Швайдер-Крезога при-
ступила до розбудови російської пугілавної
фабрики під безпосереднім вражінням обман-
ливської телеграми перекутленого журналіста
що німецький Круп ангажується у російській
продукції зброї. Американська фабрика мушкетів
Електрік Вот Компані, що стоїть у тісних зв'яз-
ках з англійською фірмою Вікеоса, поставала

Подорожні японсько-большевицького договору.

ТОКІО, ПАТ. Міністерство закордонних
прав оголосило деякі подробиці договору про
купню східно-китайської залізничної. Ціну купна
стійлено на 170 мільонів ен. Дві третини за-
платять большевикам товарами, а одну трети-

ну готівкою. Большевицькі урядовці відійдуть
щойно по 6-ох місяцях від хвилини підписання
договору. Як відшкодування для урядовців
призначено 30 мільонів ен, які вже вчислені до
ціни купна, себто 170 мільонів ен.

Арештували большевицьких летунів.

ЛОНДОН, 26. 9. ПАТ. „Райтер“ повідомляє
Харбіна, що большевицький військовий літак
з бомбами, скорострілами і надавтою радіосла-

цією був примушений осісти в Манджу-ко. Мян-
джурська влада літак задержала, а летувів
арештувала.

Перед візитою югославянського короля в Софії.

Політичні кола в Лондоні слідкують уваж-
ливо за візитою короля Югославії Олександра
в Софії. Метою тєї візити обговорити основні
спірні питання між Болгарією та Югославією

і довести до порозуміння між обома держава-
ми. Сподіваний приїзд Герінга до Софії поєд-
ноють бажанням Німеччини довести до згоди
між Болгарією та Югославією проти Італії.

Герінг летить до Стамбулу.

До Стамбулу прилетить великим літаком
„Генерал-фельдмаршал Гінденбург“ прем'єр
Герінг, який візьме участь у нарадах міжпарла-

ментарної делегації. По дорозі Герінг затрима-
ється у Софії.

Протияпонські демонстрації у Злуч. Державах.

ТОКІО, 26. 9. ПАТ. Японська преса пише,
що в стейті Арізона діяшло знову до протия-
понських демонстрацій.

Візі з приводу бомбових замахів на японських
емігрантів. Японський консуль у Лос Анже-
лос склав різкий протест проти замахів

Конфлікт радикалів зі соціалістами.

ПАРИЖ, 26. 9. ПАТ. На засіданні міської
ради в Ліоні радні соціалісти склали заяву, що
при недалеких, міських виборах виступлять
проти уряду і тих політичних партій, які під-

держують уряд. Присутній мін. Ерію заявив, що
важко заяву соціалістів виводженням війни
радикальній партії. Ерію накинув на соціалі-
стів за те, що піддалися команді комуністів.

Боротьба з католицькою церквою в Мексику.

„Дейлі Експрес“ повідомляє, що в стейті
Сампеш увійшов в життя новий закон, різко
звернений проти католицької церкви. Закон по-
становляє, що на 85 тисяч мешканців може бу-

ти найбільше трьох священників. Крім того свя-
щенники мусять женитися. Католики дуже обч-
рені на уряд за цей новий закон.

Поворотна хвиля страйку.

НЮ ЙОРК, 26. 9. ПАТ. Провідник страйкового
комітету Горман заявив, що в кількох округах
ткандного промислу з полупітхет стейтах ткачі
застраїкують вдруге, бо промисловці не хочуть
приймати до праці багатьох страйкарів. Горман

задумує звернутися в тія справі до през. Руз-
вельта. В інших стейтах ткачі вже вернулися до
праці. В полудневій Кароліні 183 фабрики даді
паминені. В них працювало 68 тисяч робітників.
У Теннессе працює тільки одна фабрика.

П р и с и л а й т е п е р е д п л а т у

аже під час війни, аж до моменту активного вступу Америки, зброю Німеччині. Війна між Бразилією і Парагваєм і ціла довга черга воєн між різними італійськими генералами була спровокована агентами воєнного промислу, що перебували і перекупляли політиків, дипломатів, пресу, високих військовиків, — щоб вони робили воєнні настрої, були промоторами непримирності і штовхали до воєнного удару. Навіть міжнародна роззбройна конференція у Женеві була тереном діяльності тих агентів, які чинили притиснення до фіскал роззбройних зусиль. Якійсь таємничий Загаров (ібо американський грек) стояв на чолі того своєрідного пропагандного відділу американського воєнного промислу і великі міліони видавав на перекупства, черпаючи літати на людській крові, на трагедії цілих держав і міліонів їх мешканців. В цю аферу змішані різні високі достоянники по різних країнах світа, а притоку до вибуху такого скандалу дала дрібниця: арештування одного високого чмер. морського старшини за хабар.

Подібною, на багато — що правда — меншу мірку, історію займається явище Іспанії. Міліонер Горачіо Бечарієтта, якому державна каса виплачувала великі гроші, посередничав у цікавій трансакції: португальські соціалісти-емігранти в Іспанії заклали в державною еспанською фабрикою муніції в Толедо угоду на доставу муніції до... Етіопії, яка про ніщо певне і не знала. Муніція яшла на революцію у Португалії проти

диктаторського президента Кармоні; трансакція тому вдалася, що при владі був тоді в Іспанії соціалістичний уряд. Хто взяв за ту трансакцію гроші, скільки на ній заробила чи втратила Фабрика в Толедо і скільки взагалі перейшло муніції крізь зелену границю з Іспанії до Португалії, — цими питаннями цікавиться саме тепер слідство, яке розпочалося теж наслідком маленької нещасті з перевантаженням одного транспорту.

Має теж свій розголос зовсім свіженька історія польського посла Ізидорського (його виклинули з ББ, але посольського мандату він ще не склав) і віцепрезидента департаменту в міністерстві фінансів Міхальського. Перший з них, як заступник голови Союзу Ремісничих Палат, залагоджував „інтервенції“ в останнього. Скільки і за що вони оба „заробили“, це теж ще справа слідства. Але вже виявилось, що Міхальський, який робив собі опінію ледви не бідного чоловіка, дістав на веселі, жировані ріжними цехмайстрами і т. д. поперх 200.000 зол., а загалом аловжив якого пів міліона. При цій нагоді польська преса пригадує, що на 16 Ремісничих Палат у Польщі — шість вславилася всякими обманницькими комбінаціями своїх достоянників...

Під звуки проповіді про мораль відбуваються міжнародні перегони обманців усіх мастей. І тріумфувє безсовісність та безхарактерність та щораз більше людей у світі працює, щоб свою працю, свій піт і свою кров приприсити в жертву обманцям

„GUTE LAUNE“
Веселий настрій
може тепер
кожний мати
читаючи
GUTE LAUNE
GUTE LAUNE
це новий місяч-
ник для веселих
людей і тих,
що нині хочуть
бути.

З польської поеми.

Мрії польського каноніка про сльонзаків на Волині й Галичині.

Про те, що багато польських патріотів мріє про колонізацію українсько-білоруських земель своїми земляками з заходу — річ відома. Це особливо вся ендешія і ендешько настроєні „людовці“, себто ті поляки, яких ніякий досвід не вчить і для яких непорушним канопом є усе, що — на їх думку — веде до асиміляції чужонаціонального населення. Звичайно, що всі такі дияни страшенно наївні і їх практична калькуляція побудована на леді.

Приклад такого одного ревного колонізатора наводимо у катовицькій „Польська Заходня“ з 21. ц. м., де якийсь кс. канонік Діовізи Вончковський виступав в ролі лікаря всіх соціальних недуг: і безробіття і земельних болячок і навіть — національних болячок Польщі, при чому одним махом встановлює він гармонійне співжиття зазіхав польських колоністів з українськими селянами-автохтонами і збільшує польський земельний стан посідання!

Його стаття носить агучкий наголовок: „Плян зліквідування безробіття осадництвом на східних кресах“. Редакція дає на вступі доброзичливу увагу, що „ходять чогооськи, що на Шлеську найшлося би багато кандидатів до земельного осадництва на східних окраїнах Польщі“, але застерігається, що „таке осадництво мусіло би бути зорганізоване в добре подуманий спосіб і добавливо перевердено, щоб оминити розчарування і фіскал“. Видно теж, що сама редакція скептично потрактувала ситуаціям ксьондза каноніка, коли дозволила йому висловитися лише в дискусійній формі.

Сам же ксьондз канонік відразу переходить ад рем, ставляючи тезу, що безробіття в Польщі може бути завуспішніше переможене лише колонізацією, поселенням безробітних на рілі.

Пригадуючи досить наївенько стару правду, що „хто буде мати в руках рілю, той буде паном

ситуації“ („землі ніхто не вкраде і вогонь її не зникне, зате земля дає хліб, а кожна земля їсти“), ксьондз аматор-економіст вивення, що на Шлеську шувають праці десятки тисяч гірників, гутників і т. п., а одночасно у східних воєводствах лежать обложено величезні му правні простори і чекають на робочі руки.

Заохплюючися дешевизною асмі на „східних кресах“, добросердечний ксьондз білка, що земля поляків на кресах парцелюється, вони переходить в руки чужої національності: русинів, білорусинів, і стан місцевого польського елементу постійно меншає. Давніше зайнявничі (заборчі) держави найбільшу увагу звертали на зрушення чи зникнення своїх кресів а у нас мало уваги приваляють до їх сполучення (!!) А прецінь Польща — це такі „обважанек“: найсмачніша річ це його кичики...

Давши такий знаменитий доназ своїх кваліфікація економіста, соціолога і державного політика, кс. канонік успокоює своїх крала-сльонзаків, щоб не лякалися переїзду на схід; ось їшли на схід німці і чехи і добре їм вдалося!

Отже нехай і шлеські осадники не бояться колонізації на східних кресах, бож це своя батьківщина, за яку вони боролися, і буде їм у ній добре, коли собі її добре уладять. Те, що шлеські осадники мешкали би поруч зі селом заселеним русинами чи білорусинами, не повинно їх відштовхувати від осадництва. Переводом наші колоністи творили би окремі колонії, а не жили б поодинокі. А зрештою, русини і білорусини, хоча не є поляками, хоча це польські громадяни, славяни, і співжиття з ними може бути більше гармонійне, ніж могло би бути на заході з німцями.

ФЕЙЛСТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 28. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ.

7)

З подорожі до Швеції.

ВРАЖІННЯ ЗІ СТОКГОЛЬМУ.

Оглянувши Скандинавію ми вернулися до пристані на корабель. По вечері був час і можна та треба було його використати для дальших оглядів Стокгольму. Напроти пристані на протилежному березі відкрили ми незвичайно приманливо освітлений півострів. Було це, як ми довідалися, місце розривок і забав для мешканців Стокгольму. Рада в раду і ми скоро рішили податися туди. Цей забавовий парк має назву Тіволі. Доїхали ми до нього моторовим човном. Моторові човни є там одним із засобів комунікації. Тіволі переповнене всякою публікою. Нагадує своїми розривками віденський Пратер. Пробули ми там кілька годин. Був з нами і проф. д-р Ст. Балея. Закінчили наш побут у Тіволі відвідинами тирольського ресторану, в якому ася прислуга була убрана по тирольськи, але німецької мови не знала. Зате на сцені виступали правдиві тирольці які пописувалися тирольськими піснями і танцями як гуртовими, так і солов'їними. Публіка була захоплена цією екзотикою. Точно в год. 12-й піле Тіволі замовкло і погасло. Ми вернулися на спочинок.

Чергового дня мої досі невідступні товариші пішли полагоджувати свої „торговельні“ справушки, а я подався до міста сам. Ми мали зійтися в год. 12-й аполудне на королівському замку при зміні військової варти.

З пристані подався я до шведського пантеону, до славної катедрі в готичному стилі

Рідаргольмскіркан. Там містяться гроби королів, між іншим Густава II. Адольфа і Карла XII. Є там і воєнні шведські профей, здобуті у кривавих війнах із данцями, норвежцями, німцями і москалями. Є між ними і прапори полків Петра Великого. На жаль, на власні очі цього всього мені не вдалось побачити, бо катедр була тоді зачинена. Зате довелося це оглядати моїм товаришам в іншому часі.

Від катедрі подався я до величавого міського дому (Штадтгаус). Він побудований великанськими коштами за час 12 літ (від 1911 до 1923 рр.). Є це монументальна будова, яку вважають під архітектонічним оглядом за одну з найвидатніших будов нових часів. Міській дім положений над каналом у прегарному місці і має незвичайно гарний город на самому побережі, повний цінних статуй, переважно мармурових. Нутро цієї будови пригнічує кожного відвідувача своїм багатством різьб, мальовид, та архітектурних орнаментів. Так звана золота саля укрощена мозаїками, перетиканими золотом, робить просто таки несамовите враження. На підставі оглядин самого тільки міського дому мусить кожний прийти до висновку, що Швеція дуже богата країна.

Черговою будовою, яку я оглядав, був будинок стокгольмського магістрату. Це будова з 17. століття, барокова. Будова гарна, стара, але не зробила на мене такого враження, як міський дім (по шведськи: Штадтгаус).

Оглянув я ще концертний дім (побудований у 1926 р.), отже зовсім новий. Своєю архітектурою робить теж сильне враження. Є це будова масивна з величезними колонами на фронті, настронює поважно, а навіть сумовито. Таке було моє враження. Нелізно від концертного дому є далі стокгольмські хмародери, що сторчать над містом як бананюки. На висоті першого поверху полечені вони зі собою мо-

стом, що зависає над улицю. Здалека виглядають цей міст як брама, а хмародери нагадують оборонні башти. На останньому поверсі одного хмародерів у самій горі є каварня, з якої мож на оглядати цілий Стокгольм разом з пристані і мальовничим оточенням столиці.

Дальші оглядини тут я перервав і скомунікувавсь телефонічно з нашим земляком М. Менцінським. На мене він уже чекав. Скоро, найшовся в помешканні нашого славного зріста-співача. Перша стрінула мене його дружина, від якої я довідався, що муж перебуває аж ку недугу, що тепер йому зправді легше, як потребує спокою. За кілька хвилини появился сам п. Модест Менцінський. Останній раз бачив його у Львові і прийняв у себе в редакції. Було це перед роком. Недуга лишила на ньому свої сліди. Ми почали розмову. Я бачив, що во на його томила. Передав йому поздоровлення від земляків зі Львова, побажав усього найкращого і старався не нарушувати такого потрібного для нього спокою. Однак так скоро зати з тієї гостинної хати мені не вдалось. Господар почав розпитувати мене про своїх земляків знайомих, про молодих співачів, якими він дуже інтересується, та взагалі про наші краєві батьківські справи. Розмова затягувалась. Дуже жалував він, що не міг перед місяцем прийняти мого доброго друга д-ра М. Драга, що був у Стокгольмі та залишив йому своє візитівку з поздоровленням. Тоді п. Менцінського взагалі у Стокгольмі не було. Він дістався. Бажає за всяку ціну мені чимнебув до помогти в моїй мандрівці по Стокгольмі і тому послав за своїм сином Юрком. Скоро він з'явився. Був це милий абсолюте стокгольмської політехніки. На бажання батька він віддав собі на мої послуги в характері провідника по місті. Я розпрощався з панством Менцінськими і з товаришом молодого кандидата на доктора те-

Несомно, чи то „всестани“ вважати як ком-
плекс для нас чи цілковите виправдання фак-
ту, що „русини“ народилися „русинами“, але
автор ватає і їх думкою азі приєднати не ра-
хує. Він пригадує Голандію, Китай, Канаду,
Тайвань, Крим, аж на доказ своєї першої тези на-
водить такий приклад: маєток у Сваричеві к.
Сарн. 1850 га, а того 1000 га лісу і 400 га орної
землі та 450 дуки, був опієний Балком Роль-
фом на 3 мільйони зол., а тепер продали його на
ліквітації за 160.000 зол. і одіє конкретний ви-
солок: Фонд Праці повинен скуповувати ось-так
за безцін обанкрутовані маєтки на східних зем-
лях і колонізувати їх сільськоземлями.

Очевидно, що поруч з наївністю всі ті виводи
вважають ще поміною безграмотністю. Автор не
бере під увагу ні одної з таких дрібниць, як: 1)
факт перенаселення східних „кресів“ і страп-
ний голод землі в місцевій селянській людині.
2) бажання селян на отій обітованій землі, 3) по-
ва невиплатності річної господарки, 4) фаталь-
ний прецедент з дотеперішнім осадництвом і ко-
лонізацією, які коштували держ. скарб шалених
сум і довели до — масової втечі кольоністів на
захід, 5) стан господарств, які „лежать облоком“,
себто висота необхідних інвестицій і т. д. і т. д.
Не і всестани одини малий факт, — що іст-
нують на сході українці і білорусини, які на цю
справу мають свій засадничий погляд, з
яким може з практичних міркувань, всестани
треба трохи рахуватися...

Тривога Франції.

ПАРИЖ. КАП. Французька преса жаліється
на вимирання французької нації. В 1780 р.
Франція налічувала 28 мільйонів населення і
була найгустіше заселеною державою в Європі.
Тепер населення Франції виносить 37 мільйонів,
а між ними 3 до 4 мільйонів чужинців. Італія в
1870 р. налічувала 29 мільйонів, а нині 44 міль-
йонів. В Німеччині зросло населення від світової
війни на 5 мільйонів. Річно прибуває 350 до 360
тисяч населення. Англія з Ірландією налічує
50 мільйонів населення; Злучені Держави 130 міль-
йонів; Японія 85, а з Манджу-Ко 120 мільйонів.
Франція є єдиною державою, якої населення по-
степово зменшується від 1870 р.

Летунська катастрофа.

ПАРИЖ, 26. 9. ПАТ. На летовищі недалеко
Бордо упав військовий літак. Летун і механік
убиті.

Національну свідомість ширить українська
книжка і преса, тому жертуйте датки на купно
книжок для наших братів на заході.

мі п. Юрка Менцінського (тепер він саме кін-
чає свої докторські праці) пішов далі оглядати
Стокгольм. Від сина я вже докладно довідався
про важку недугу батька. Ще 28. квітня співав
п. Модест Менцінський українські пісні до
шведського радіа. Останньою піснею — казав
син — був український національний гімн. На
другий день 29. квітня дістав він удар від скор-
чу жовтки в мізку (Адеркрампф), втратив свідомість
і занедужав. Недуга тривала довго, бо три
місяці. Тепер (перші дні серпня) він був рекон-
валесцентом. До повноти сил і здоров'я він ще
не вернув.

За розмовою я й не спостеріг, куди ми пря-
мували. Зате добре пам'ятав свої обов'язки мій
культурний провідник. Він спинився перед од-
ним пам'ятником. Тоді я звернув увагу на кре-
мезну статую в бронзі на високому підлозю.
Був це пам'ятник великого шведського природ-
ника, світової слави ботаніка Лінея (1707-1778).
Звідси пішли ми до Нордліського Музею. Пере-
ловім сам будинок музею звертає на себе ува-
гу своєю небуденною архітектурою і положен-
ням. Коли входите до музею, ападає вам у віні
і перший великий залі напроти входу величез-
на статуя шведського короля Густава I. Вази
(1497—1560), того, що звільнив Швецію від чу-
жого данського панування 1521 р. Статуя
роботи найвідомішого сучасного шведського
різьбяря Мілала (Milles). Вона притягає око
своїми розмірами та оригінальним виконан-
ням. Поза нею у першій великій залі зібрані всі
пам'ятки, що відносяться до таких героїських
королів Швеції як Густав II Адольф (1599—
1632) і Карло XII. (1682—1718).

Між пам'ятками, які залишилися по Густаві
Адольфі, вразили мене дуже не грамотні і не
зброй, а та одія, в якій цей хоробрий король
агину. Сорочка продірявлена кулею і закрі-
плена жовтою лентою до і тому музею разом

із військовою блюзою (а їхні теж закріплені
ношу та продірявлені). З написів над тими ек-
спонатами довідуємось, що блюзу дарував шве-
дам австрійський імперський дід Габсбургів.
Вся ноша, як буденна, так і парадна того короля
стоїть там у музею. Так само стоїть там його
карета та сани і що найважливіше, стоїть там у ве-
ликій габляті кінв Густава Адольфа, на якому
його рамена куля. Це кінв оригінальний разом
із оригінальним сидлом, на якому тоді сидів
король. Що за культура нація ці шведи — ду-
мав я собі, оглядаючи ті пам'ятки, коли вони
вже в 1632 р. так високо цінили все те, що ма-
ло якнебудь відношення до особи короля-ге-
роя та зберігали і консервували вже тоді для
майбутніх поколінь навіть королівського коня.
Тих пам'яток по Густаві II. Адольфі там дуже
і дуже багато.

Неменше їх і по другому королеві-героєві
Карлові XII, тому воякові з криві і кости, за-
писаному по геройськи і в нашій історії. В од-
ній габляті стоїть чучало, а на ньому натис-
ний похідний, військовий одяг Карла XII. Одяг
такий, як ми його бачимо на популярних у нас
портретах цього короля. Одяг цілий від ніг до
голови. Тяжкий, але сильні чоботи, з високими
холоцями поза коліна, ірхові штани, сукожна
синя блюза до колін. Карло XII. був невеличко-
го росту, тонкий і з вузькими грудьми. Отже
в своїй постаті не мав мабуть нічого героїсько-
го. Нема тільки голови, обличчя й очей того
очайдушнього героя. Якби вони були, то напев-
но враження змінилось би й одяг тоді не спри-
чинив би таких міркувань як мої.

У музею крім того велике багатство пам'я-
ток культури всього шведського народу з цілої
шведської території.

НАЙПВІВІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЦІЇ
РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

Сніжно-
біле білля
через
сніжнобіле
мило

Будуть дивуватись

Мило Шіхт
„Білий Олень“

Перед виборами до Пром.-Торговельної Палати.

Мусимо здобути відповідну репрезентацію!

Розпорядком з 29. серпня ц. р. розписан
мін. пром. і торг. вибори до Пром.-Торг. Пала-
ти у Львові. В будинку палати почала урядува-
ти Гол. Виборча Комісія у складі оп. Хаєс, д-р
Чаля, д-р Шенель, Шаєр, Сулімирський, д-р Шар-
ський, Улям і дир. Палати п. Бирка. Львів поді-
лено на 3 округи (№ 1 — територія 1 і 2 Скарб.
Уряду, № 2 — 3, 4 і 5 У. Ск. і № 3 — 6, 7 і 8).
Крім того поділено Сх. Галичину на 14 округ,
а саме:

№ 4 — осідок Львів, — повіти: Львів, Бібр-
ка, Ясирів, Жовква;

№ 5 — осідок Дрогобич, — повіт Дро-
гобич;

№ 6 — ос. Ярослав, — повіти: Яр-слав, Лю-
бачів, Рава Р., Сокаль;

№ 7 — ос. Перемишль, — повіти: Пере-
миль, Добромил, Мстиська, Геродок Я.;

№ 8 — ос. Самбір, — повіти: Самбір, Руд-
ки, Турка н/С.

№ 9 — ос. Сянік, — повіти: Сянік, Ліско,
Березіа;

№ 10 — ос. Бережани, — повіти: Бережа-
ни, Палайці, Перемишляни;

№ 11 — ос. Чортків, — повіти: Чортків,
Борщів, Бучач, Копичинці, Заліщики;

№ 12 — ос. Камінка Стр. — повіти: Камінка
Стр. Радехів;

№ 13 — ос. Тернопіль — повіти: Тернопіль,
Скалат, Тереховля, Збараж;

№ 14 — ос. Золочів, — повіти: Золочів,
Броди, Зборів;

№ 15 — ос. Станіславів, — повіти: Стани-
славів, Надвірна, Рогатин, Товмач;

№ 16 — ос. Коломия, — повіти: Коло-
мия, Городенка, Косів, Снятин;

№ 17 — ос. Стрий, — Стрий, Долина, Ка-
луш, Жидачів.

З уваги на вагу праці на терені госп. само-
врядування наші економічні організації коопе-
ративні і приватні покликали 6. вересня ц. р.
до життя Виборчий Комітет, до якого ввійшли
дир. Заячківський, як голова і дир. Палій, дир.
Шепарович, дир. Скопак (голова СУКупців і
Пром.) та п. Конох (секретар) — як члени.

На останньому засіданні 24. ц. м. Виб. Ко-
мітет рішив лізвати всі наші купецькі і промис-
лові, кооперативні і приватні господарські
станції на провінції негайно заснувати спільно
Місцеві Виборчі Комітети. Цю ухвалу опублі-
ковано вже на сторінках нашого часопису „Тор-
говлі і Промисла“, органу Союзу Купців і Пром.
у Львові, а також повніється вона на днях у
нашій кооперативній пресі.

Наші господарський світ мусить подбати
про гідне заступництво в новій львівській Па-
латі; його дотеперішній склад чисельно не від-
повідає уже тій силі, яку наш господарський
світ тепер має.

Списи управнених до голосування виложе-
ні будуть у виборчих локалях від 26. вересня
до 10. жовтня ц. р. Всі управнени, тобто ті, що
вкупили патенти (крім ремісників, які нале-
жать до Рем. Палати), повинні безумовно про-
вірити ті списи і негайно рекламувати, най-
далше до 10. жовтня, якщо не найдуть там
своїх прізвищ чи фірми.

Для інформації подамо, що вибори відбу-
дуться 28. жовтня 1934, у годинах 9—20 в ло-
калях Місц. Виб. Комісії на основі виб. регу-
ляміну.

Пр. Т. Палата складається з 1) промислової
секції (35 радників) і з 2) торговельної (теж 35
радників з вибору). 7 радників іменує мін. пром.
і торгівлі і 7 радників може Палата кооптува-
ти. Загал вибирає 28 радників, а 42 вибирають
господарські об'єднання.

Український Гол. Виб. Комітет урядує в
мешканні дир. Заячківського, Львів, Ринок 36.
П. пов. і всі повітові комітети повинні негайно
ввійти з ним у тісний контакт.

ВЖЕ надійшли до Галицького Ма-
газину Новин, Галицька 13,
пайновий матеріал на сезон осінній і зи-
мовий — по цінах найнижчих.

Димісія ген. Джонсона.

НЮ ЙОРК, 26. 9. ПАТ. През. Рузвельт прийняв
димісію ген. Джонсона, провідника „Найпр“,
себто народного уряду підбудови. Ген. Джонсон
уступив 15. жовтня ц. р. і зложив президенто-
ві звіт зі своєї діяльності. Його заступником бу-
де Річберг, член тресту міхів.

фУТРО Найсолідніше обслуговує
БАЧЕС
Львів, ЛЕГІОНІВ 19.
у Брані. — Тел. ч. 29-48.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ

— Мін. Варгу відбув нараду з ком. Літало-
вим у справі східного пакту.

— Кузьмачов, заступник голови адміністра-
ційної ради східно-китайської залізниці, запро-
тестував проти втручання військової влади до
руху соціаль.

— Здоровля през. Масарика, який неадумає
вже від двох тижнів, покращало.

— В Женеві відбулася друга нарада західно-
європейських держав при участі делегатів
Франції, Італії, Голландії, Швейцарії, Люксембур-
гу та Болгарії. Рішено покликати комісію для
вирішення господарських і фінансових проблем.

ASPIRINA

МОЖНА ДІСТАТИ У ВСІХ АПТЕКАХ.

Підчас злої погоди... АСПІРИНА.

Скоріше позбудешся простуди,
катару і грипи, якщо в пору
зажнеш Аспірину.

Аспірину мусите мати завжди
дома.

Існує лише одна!

Музичне життя в українській гімназії в Рогатині перед війною.

(З приводу 25-ліття ювілею гімназії „Рідної Школи“).

ПЕРШИЙ РЕПЕРТУАР.

Коли восени 1909 отворено українську гімназію в Рогатині я поступив у третю класу. В першому році існування гімназії її одним з організаторів музичним огнищем був мішаний хор під орудою покійного диригента Пвана Поташника. До хору я належав як несогірший сопраніст, але що вже тоді я павав читав ноти „пріма віста“, не потребував ходити на всі проби та всетаки без перешкоди брав постійну участь у церковному співі. Репертуар хору був тоді ще простий та легкий: Служба Божа п-дур Кумановського, десь колись яка лекша церковна річ Бортнянського чи Вербицького, а зі світської музики виключно збірка народних пісень „Наша дума“ Філа Колесси чи інших з його лекших вказинок. Аж до вибуху війни був я одним з північними на всю гімназію. З початком 1910 р. дава гімназія свій перший Шевченківський концерт і це був перший мій виступ на естраді. Я грав тоді — для браку чого відповіднішого — Годарда „Сторінку минулого“ і (очевидно під анонімом) власну імпрізацію з народних пісень. Хор відспівав низку народних пісень зі згаданої „Нашої думи“.

В другому році існування гімназії (1910-11) була тут уже дута оркестра під проводом того самого диригента, що й хор. Її репертуар був тоді зовсім типовий: марші, танці, вказки народних пісень. Хор подбав тоді про досить добру фісгармонію і від тої пори я приходив постійно на проби акомпанювати. В програмах моїх точок на шкільних концертах з'являлися вже подекуди легші фортепіанові сонати Моцарта.

ПРИРОДНИК — МУЗИКОЮ.

Музичне життя гімназії оживилось, коли з новим шкільним роком з'явився в учитель-

ському зборі добрий скрипак і диригент пок. проф. Денис Познанський (з фаху природник). Йому тепер припав провід ученицького хору. Сопрани й альти, досі виключно хлопчачі, збогалилися тепер дівочими силами. Репертуар хору поширився значно: з'явилися мотети Бортнянського (ось такий „улюблений нумер“ усіх наших гімназійних хорів, як вічно молоде „Блаже муж“ та „Всюю прискорбна“), більші кантати з акомпаніментом, як „Заповіт“ Вербицького, „Гамалія“ Біликівського, виконували на Шевченківських та інших шкільних концертах при мому дострою на фортепіані, або фісгармонії. Та великою новиною в Рогатині були тоді твори Людкевича — від усіх хорам розхопленої настроєвої мініатюри „Чорна рілля ізорна“ аж до великих речей з достроєм фортепіану замість оркестри, як „Молитва“, з „Кавказу“ та „Вічний революціонер“. Уже з початком „ери пр. Познанського“ вибілося з хору двох солістів: тенор Сохан і баритон Осип Гіряк. В репертуар шкільних концертів входять тоді сольові й дуети (Лисенка, Сичинського, О. Нижинковського й інших). Сам пр. Познанський, як скрипак, володів несогіршим репертуаром: пару концертів Беріота, „Циганські мелодії“ Сарасаті, дрібні твори Данклі, Венявського, обрідки з Шопена, Шумана, згодом одна-дві сонати Бетовена й деякі класичні дрібниці зо збірки Бурмистра. Не грав ніколи прилюдно, зате часто приходив до мене грати. Йому я присвятив кілька своїх скрипочних дрібниць. Грав також несогірш на віолончелі.

НОВІ СИЛИ.

Водночас і дута оркестра дістала нового диригента пр. Моріца Едельмана, родом з Надліпняниці. В її репертуарі появилися часом

і поважніші речі, як потпури з „Гугенотів“ Мєрбеєра та „Келіскова“ Моцарта. Тут майже всіх добрих солістів на крилі: Даних Концертах осля й дуети з достроєм фортепіану (між іншим один з дуєтів Менделєєвої).

В учительському зборі найшлися й інші інструменталісти, частинно лавні, частинно інструменталісти, як Лихович, Занько (оба скрипки), пр. Романишин (контрабас) та пр. Н. Горжанський смичкову оркестру учнів (найшлося ще й 1 контрабасіст. Кількох скрипаків призначено пізніше до віолі). Я, що трохи ще пантавав свою колишню науку гри на скрипці, вступив до цієї оркестри, але прикладаючись майже тільки до фортепіану, не побував у ній довго. Та й ще не скоро довелося їй дозріти до першого прилюдного виступу.

І мій піаністичний репертуар ширшав, між моїми точками шкільних концертів найшлися такі твори, як концерт Д-моль Моцарта, сонати Бетовена, як „Патетична“, „Місячна“ та навіть Е-моль оп. 90, „Сцена з карнавалу“ Гріга, з української літератури: „Бурлаки“ Вітанського та „Елегія“ Фіс-моль Лисенка.

За два останні шкільні роки до вибуху війни музичне життя гімназії зростає ще більше. Дві нові учительські сили, проф. Топлерман (германіст) і пр. Міськевич (славіст) збогачують музичний контингент, як добрі скрипаки. Також вскальними силами (згадаю прегарного тенора пок. о. В. Пелеха) засилює учительський збір хори зо старшого громадянства при нагоді бійших концертів.

ОРКЕСТРА.

Повстає також сальонна оркестра з членів учительського збору при співучасті двох старших учнів: Озаркевича (контрабас) і мого, як акомпаніатора на фісгармонії. Ця оркестра виступала при аматорських виставах учнів і старшого громадянства або в антрактах, або акомпанюючи в лекших народних співотгах типу „Невольника“. У репертуарі оркестри був один курйоз т. зв. „Фантазія Вербицького“, що й ще й досі памятаю і щойно пізніше дійшов до того, що це зліпка дуєту із опери „Ромео та Юлія“ Белліні, уривка з одної симфонії Вербицького та арії з опери „Ченерентоза“ Россіні. Оркестра виступала також на гімназійних вечерницях і равах.

ОДИН КВАРТЕТ І ОДИН КОНЦЕРТ.

З виступів гімназійного хору поза офіційними Шевченківськими та подібними концертами годиться згадати духовний концерт у великоп'ястному часі 1913 р. в парохіальній церкві.

При кінці цьогож 1913 р. пр. Познанський засновує камералку з членів учительського збору. Я йому порадив спровадити смичковий квартет Гайдна і Моцарта та фортепіанний трій Моцарта. Ноти спровадили, а з квартетів

ФЕЯЛСТОН „ДЛА“ З ДНЯ 28. ВЕРЕСНЯ 1934.

Д-Р ГР. ДМИТРИВ.

2)

САМООСВІТНІ КРУЖКИ УЧНІВ

УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В РОГАТИНІ
В Р. 1900—1914.

II.

Оживлена праця в кружках. Зізд Драгоманівських організацій у Львові. Федорів фінансує „Життя“. Незгоди серед рогатинських кружковців. Реформа „Наукової Читальні“. Виключення з гімназії.

Світогляд вимагає внутрішньої єдності, всі сторінки світогляду повинні бути подучені єдиною основою, принципом. В кружковців видно було це змагання до внутрішньої єдності світогляду в їх зацікавленні філософією. Особливо змишські кружковці надавали тому тої. Мало то і відомий вплив, бо молоді дуже скоро захоплювалися та дуже легко знеохочувалися до життя. Під впливом творів Шопенгауєра та Вайнінгера деяких охопив песимістичний настрій. А коли до того приєдналася якась життєва невдача, переслідування професорів, тощо, то виходило з того ціла трагедія. Так покінчили самогубством дуже злібі одинокі: семінарист Чорний і гімназист Гнатів. Українська преса зареагувала на ці нездорові прояви серед молоді.

Драгоманівські організації скликали восени 1911 р. зїзд у Львові. З Рогатини виїхало на зїзд чотирьох делегатів, а саме: Федь Палащук, Емген Чайківський, Семен Ткачівський і Гр.

Дмитрів. Щоби не звертати на себе уваги, згідно з інструкцією централі, приїхали делегати в цивільних одягах. На двірці, у Львові ждав їх лижурний централі, якого пізнали по відзнаці. Він запровадив їх до Академічного Дому, де зашмекали вони в кімнаті студента філософії Івана Лизівського. В Академічному Домі заїзнилися делегати особисто з братом Чайківського Юліаном, який приїхав на зїзд з Кішманя. Зїзд відбувався в домі одного академічного товариства. Виголошено кілька рефератів, що торкалися напрямних праці по кружках. По рефератах виявилася дискусія. Поставлено ряд резолюцій. Ставив резолюції теж Чайківський Юліан. В минулий роки належав він до проводу. За його покликом видав провід відозву, яка зробила багато галасу та викликала велике обурення. На зїзді не мав він симпатиків. Ледви четвертина зїзду займалася за його резолюціями. За ним голосували теж рогатинці, більше з особистих мотивів, ніж з переконання.

Виринуло питання видавати власний орган. Дехто радив задовольнитися кількома сторінками в студентському часописі. Більшість займалася за власним органом. Ішло про матеріальне забезпечення. Зголосився Федь Федорів і заявив, що буде видавати часопис власним коштом. Дехто догадувався, що за Федоревим криється проф. Михайло Грушевський.

Після зїзду в рогатинській кружці зарисувалося розбиття. Палащук був знаменитим бесідником, добрим організатором, але всіх кружковців вражало у нього незділність між словом і ділом. Проповідавав тверезість, а сам пив. О-

позицію вів дуже солідний кружковець Бадю, що клав перші підвалини під самоосвітні кружки. У протилежності до Палащука з кожною справою докладно обзнайомлювався, багато читав. Палащук свої реферати, як сам признавався, писав на коліні. У Бадю видно було солідне опрацювання кожного реферату. Тому називали його „ходячою енциклопедією“. Палащук мав більше знання людей, світа, змів більше спостерігати.

Вкінці Кружок розбився на дві групи, на палащуківців і менкесівців. Ця остання назва походить від жида Менкеса, в якого домі сиділи кружковці. В опозиції опинилися майже всі старі кружковці як Іван Гундак, Семен Ткачівський, Емген Чайківський, Дмитро Готра, Олекса Шумний і інші. Палащук мусів шукати зовсім нових членів, бо авторитет його серед старих кружковців зовсім підував.

Кружковці стояли в опозиції до шкільної системи навчання. Декотрі настоювали, не брати участі в працях „Наукової Читальні“. Палащук радив опанувати „Наукову Читальню“, а світловати багато справ зі свого погляду, зі становища соціалізму. Від нього виїшла пропозиція поділити „Наукову Читальню“ на секції. Дир. Галушинський згодився на таку реформу, вона відтягала молоді від тайних організацій. Читальню поділено на секції: українську, германістичну, історичну, природничу, суспільно-економічну й забавову. Протекторат над секціями обняли професори від своїх фахів. Опікуном суспільно-економічної секції став дир. Галушинський. Обіймаючи протекторат заявив він, що суспільна економія не є його спеціаль-

засіли, на скільки не помиляюся, до першої скрипки пр. Толперман, а до другої пр. Занько, до віолі пр. Миськевич, а до віолончелі пр. Познанський. Проби відбувалися в конференційній залі, перах піаністи п'єчорами. Одне до другого виступу квартету, на жаль не діяло ніколи.

З весни на літо 1914. святкував весь український народ соті роковини уродин свого Кобзаря. І рогатинська гімназія дала, що могла дати найкращого. Злодім численних більших і менших Шевченкових свят у мурах гімназії заплянували в один пополуночний концерт під голубим небом на гімназійному подвір'ї. Тоді вперше виступила смичкова оркестра учнів з дуетом під орудою пр. Познанського, як акомпанімент до хору в „Заповіті“ Вербицького та „Гамалі“ Біліковського, виконаний з усіма декламаційними частинами, а самостійною П'єчкою була більша пляска народних пісень.

На скільки не помиляюся, це були останні жорди музичного життя в нашій рогатинській гімназії, бо вже невдовзі пізніше над нашими полями й лісами залунали інші звуки — залунала пісня Січових Стрільців при дострі крісів та граматі! І не один зі згаданих тут попросив цей світ або від кулі, або з іншої причини, зав'язаної з війною. Проф. Познанський помер уже в другому році війни у себе дома на удар серця, чимало цінних членів хору оркестри, між ними Данкевич і Соколовський, зажили буйними головами в обороні Батьківщини перед московськими хижакими! І розлялася пісня... та залишилася лише спогад! І досі відячно згадуємо ті часи, якто під ритм війни кувалося наше краще завтра.

Д-р Борис Кудрик.

Конфронтація з Ліндбергом.

НЮ ЙОРК, ПАТ. Ліндберг і його жінка приїхали до Трентону (стейт Нью Джерси). Там їх конфронтують із Гавпманом, який схопив Ліндбергового сина.

Арештування у Варшаві.

У Варшаві арештувала поліція 30 членів савної пародово-радикальної організації. Поліція арештувала редакційний комітет недільного часопису „Штафета“, якого сконфіскувала 3.000 примірників; забрала адреси кооператорів, двана гранат і 2 кріси. Крім того найшла список членів, які були зорганізовані за військовий акт.

Податкова афера.

У скарбовім уряді в Ольхуші викрили велику податкову аферу. Поліція арештувала 4-ох урядовців і підта з Рабштина за скривання доходів з ґрунтового податку.

істю, але він хоче вчитися спільно зі своїми учнями. До читання вибрав твір П'яточа „Попієв“. Декотрі частини того твору перечитано на сходинах секції в грецькому оригіналі.

В такій вигляді Читальня не дуже то відповідає потребам учнів, їх змагання до самоосвіти, до загального знання. Життя читальні розпорощено на секції. Учні не мали змоги брати участь у сходинах усіх секцій. Не було об'єднуючого чинника.

Кружки більше відповідали духовим потребам учнів. Тут йшли розмови про найактуальніші справи життя. Особливо діяльними були менкесівці. Перекладали з російського Драгоманова „Історична Польща і великоруська демократія“, читали „Капітал“ Маркса. Може де комусь ним видатися дивним: навіть обурювати, але так воно було і в інших гімназіях. Пишу історію, як справді було.

З'явився піврік. Учні дуже гостро скляфіковані. Палашук дістав двійку. Перепросився з менкесівцями, звербував усіх до помсти. В тріскучий мороз, в саму пікіч вибили штиби кільком професорам. До директора подікнував листа, де висвітлював мотиви вчинку. Розповідь про свій вчинок своїм приятелям, професорам та видав усіх учасників. Винуватців покарано дуже гостро, а саме: виключили їх з гімназії. Між виключеними був зовсім невинний Іван Поритко, який участі в шибобитті не брав. Стався помилка. Мабуть це була пімста кружків, що його не любили, а особливо Палашук. Можливо, що професор Онофер, якому розповів все Палашук, поплатився прізвищем.

(Докінчення буде.)

Шовк пракий на зимно зберігає сяюї

перяісні прикмети!

Прошу отворити кран — а переконаєтесь Вп. Пані, що Новий Люкс дає негайно в зимній воді багату піну. — Найделікатніший шовк залишається еластичний, м'який і не змінює коліру.

Значно дешевший одначе ліпший

Новий Люкс

Дає негайно піну в зимній воді

ЯК ВИ НАС ОБМАНУЛИ...

Отвертий лист до Володимира Винниченка.

У відповідь на брошуру „За яку Україну“.

(Продовження).

А тепер ще перейдемо до того Вашого переконання, що вони „поборюючи всі трудящі, будуть соціалізм“... В першу чергу дозвольте зап'ятати Вас, де і в чому Ви бачите, що там дійсно буде соціалізм? Хіба може в тому, що вибудовано „Дніпропротра“? В тому, що у трудового селянства відібрали засіб до життя — землю? Побудували совхози та колхози й насильно туди зганяють людей на роботу, а хліб потім забирають для держави? Чи Ви може бачите будову соціалізму в тому, що робітники у СРСР є найбездарнішими у світі, а працюючи дістають меншу нагороду у харчах, платні і цілій життєвій стоці, ніж безробітні в капіталістичних країнах? Чи Ви може бачите будову соціалізму в тому, що там все змілітаризовано? Чи може Ви його бачите в тому, що чекісти там добре влічені та добре відзначені? Чи Ви може бачите там будову соціалізму в тому, що ком. партія вивирнула з себе упрямлену касту? Кожна культура, людина, яка не засліплена московською комуністичною полудою, бачить, що там буде державний капіталізм і то найблизької якості. А тепер скажіть мені, чи для трудящих не однаково, хто їх експлуатує — приватний капітал, чи державний капітал, прикриваючись комуністичними гаслами? І які ви маєте докази на те, що „економічні труднощі були і в на Україні — тимчасові, неперманентні, що це явище переходове“? А деж Ваші докази для цього? Хіба може вони вміщені у Вашому творі „Щастя“? Дійсність ось вже нам 17 років, на другій п'ятирічці, доказує щось інше. Чим сильніше комуністи патискають „на правильну соціалістичну лінію“, тим гірше для населення. Особливо на Україні. Коли за Непу попустило більшовицькі війни — появився хліб в необмеженій кількості, борошно, молоко, яйця, одяг і т. д. Навіть і Вам від того настільки було добре, що Ви могли діставати високий гонорар за Ваші твори з України. Але Ви захоплені: „Такі дослідження, які розгортають незвичайну перспективу можливостей навіть у недалекому австрійському майбутньому“ (стор. 34). Докази на те дайте, пане письменнику, докази! Цеж не роман, не „Соняшна машина“... А замість доказів, Ви на тіж-же сторінці починаєте лякати інтервенціями, війною, голодом, крізами, насильством і т. ін. Пане Винниченко, того то Ви лякаєте тими страшними примарами: себе, московських окупантів, чи населення України? Себе та московську ком. партію напелене тим алякати можете. Українського народу Ви вже нічим не залакаєте, бо всі Ваші примари бліднуть і шезають на вид раю, створеного на Сов. Україні за останніх 15 літ. І врешті, Ви дійшли до тої найстрашнішої „сатани“... Себо до того, що самі страсніші проголосили, а тепер потроху воскресли: „під захистом кулеметів окупанта-капіталіста мола оголосити (сатана!) „Самостійну Українську Народну Республіку““ (стор. 34). Де він в такий от добрий окупант-капіталіст, де охочався, подавати його суди! Що Ви мали на увазі, пане Винниченко, коли писали ті слова? Поміркуйте тільки собі, який би то дурень, окупувачи України, був такий шедрий, щоби під захистом (!) своїх кулеметів до-

зволів нам оголосити: Самостійну Українську Народну Республіку?!... От тільки розважте — зі всіх можливостей, які заізають на Україну, всеж таки по Вашому є найліпшими московські комуністи, бо вони не тільки не поішили в спокої УНР, а знищили її і ще й досі доищують. І чи теба врешті пригадувати Вам, що Самостійну Українську Народну Республіку проголосив актом нефальшованого народного представництва? Раз за Центральною Радою, другий за Трудового Конгресу. А тепер і же Ви доназуйте, яким другим народним актом УНР сновано, щоби треба було аж окупантів-капіталістів, щоб вони нам те наново віробили... Самостійну Українську Народну Республіку окупували вороги і колиб вона від тої окупації звільнилася, то не треба було б знову проголосувати, як то не проголосували, наприклад, свої самостійності по звільненні від окупантських військ королівства бельгійське та сербське. Тож же, хто з неповагою ставиться до того, що сам зробив на громадському та національному полі, звелажав тим тільки сам себе...

Ви лякаєте також повторенням 1918 року. Так, сумні ті місяці були панування Протофіса, гетьманців та німців на Україні. І прийшло те лихо не в малій мірі і в Вашої вики. Перетим тож Ви стояли на чолі української влади і тож Ви прикладали весь свій письменський та ораторський хист до того, щоби довести, що нам не потрібна армія. Ми, малі селянські сини, вірили Вам і гадали, що може в справді нам та армія не потрібна. А далож це такий наслідок, що Центральній Раді скоро довелося покликати німців, щоби вони боронили Україну від навали своїходичних Ваших товаришів. Як наслідок того — повстала гетьманська держава... І як не було тоді людям але в „жаротельними отрядами“ Скоропадського, але вони навіть той період у нашій новій історії вважають золотим віком у порівнянні з тими чорними роками, які там доводилися людям пережити. Бо село бодай не вмирало з голоду. Ви, навіть при гетьманщині, вільно собі жили у Києві і відігравали немалу політичну роль. А тепер? Сидять там у владі ті, яких Ви називаєте своїми товаришами, а от не пускають Вас. І як самі признаєтесь, вісім років Ви були загінотизовані московськими комуністами, мовчали мов мур, порвали всі аносни зі своїми приятелями ради них. А наслідок? Не пускають, не вірять. Ви вже й після свій твір „Щастя“, який їх мав переконати, що Ви вже дійсно „по формі націоналіст, а по змісті інтернаціоналіст“... І врешті самі приходите до висновку, що колиб такий твір написав хочби навіть бунний лавобільний москаль, то твір би той прийняли, надрукували, а самого автора забрали у Кремль і там посадили на покуті... А хахол по старому: „Без разрешенія начальства не смей расуждать!“... Колиб Ви були той твір написали згорі на приказ Москви, то його напевно надрукували, але мали небережність з нею раніш не порозумілись і дали себе перелачити таким „товаришам“, як Петровський, Любченко та інші.

Ф. Мелішко.
(Докінчення буде.)

Хто ще не бачив, нехай спішиться!

Завтра: прем'єра «МЯКУН» Г. Г. Девієса.
Знаменита комедія! Успіх закордонних сцен

РІДНА ШКОЛА, Львів, Словацького 14.

— Жидівські втікачі в Голландії. Голландський господарський комітет подає до відома, що жиди, що втікли з Німеччини після приходу Гітлера до влади, заснували у Голландії близько 10 торговельних і промислових підприємств.

ОСІННІЙ СЕЗОН В ШОВНАХ І ПОВНАХ
відкрив після реконструкції порталу і дав-
ньої фасад реномодана фірма 23/80 2-3
АДОЛЬФ АВЕРБ. АХ РИНОК 20.
превеличким транспортом останніх новин — по
найпристосованіших цінах. Спеціальний відділ
чери. матеріалів для Всч. Духовенства.

— Новий корабель "Велитень". Цими днями спускається з англійської пристані Клайд-Бенк новий пароплав, покритий нехрещений з числом 543, який разом із "Нормандією", буде найбільшим кораблем у світі. Королева при цьому святі розібрала традиційну пляшку шампанського і вперше в історії англійського моря буде жінка кумою корабля, замість хрещеного батька. Французький корабель "Нормандія" трохи більший від цього англійського велитня, бо має містоти 79,000 тон, тоді як англійський 73,000 тон; усього на 11 стіп французький довший від англійського. Ч. 543 помістить 4,000 пасажирів і 1,500 осіб залоги.

— XX-й Вік тільки з назви. У болгарським містечку Ізмайлово закохалась 18-літня турчанка Аїше в молодому болгарині. Вона хотіла хреститись і вийти за нього. Коли про це довідався її батько, відрізав їй ножем голову і сам поперерізував собі жилу на смерть.

— Збіг обставин чи таємне явище. У Голіауді помер фільмовий артист Рус Кольомбо. В одній з останніх своїх фільмів грав він роллю злочинця, що гине від заблуканої кулі. Невдовзі після цього згинув він від такої кулі в домі свого приятеля Лінсінга Бравна. Той хотів показати йому новозкуплений револьвер. Коли оглядали його, з револьверу вирвалася несподівано куля і влучила Кольомбо в висок. Цікаве, що у фільмі сцена була дуже подібна до тої, яка повторилася пізніше у дійсності.

ГАЛАНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКИМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає **Ф. М. ЗІГМУНТ ЗАЛЕСКИН** вул. Ботіна, ч. 4

— Найбагатший парижанин. У Парижі відіграв найбагатшого мешканця. Це грек Методор Зографос, що має більш 10 мільярдів. Він самотник, не має рідні, ніхто його не знає і навіть відзнава преса досі не помістила ніде його фотографії. Він дійшов до свого майна як власник потайних клубів гри. Є їх у Парижі та сотні і всі вони належать до нього. У Парижі заробляють сотні людей тим, що заманою усіх багатих чужинців до таких клубів. Це агенти таємного грека, що під різними прибраними прізвищами і титулами входять до салонів і товариств аристократії та плутократії. Є між ними спенсіоновані старшини, обшукотані графи та барони. Преса писала не раз про скандали у клубах гри і натякала виразно, що рулетка зроблена там так, що гості виграють тільки тоді, коли цього хоче крупієр. Кульки, що вискакує з кружка залежає від схованого магнету. Були навіть арешти крупієрів та різних агентів Зографоса, але всі вони скоро виходили на волю. Хто має мільярдів, з тим рахуються всі, що мають менше.

— Авто без шофера. Останніми часами переїзди у Заур. Державах цікаві експерименти керувати автоматами на віддалі силою радіо-хвиль коротких хвиль. Винахідник Моріс Франсі, інженір, викликав велику сенсацію на вулицях Мінеапіс (Льонг Айленд, біля Нью-Йорку), коли пустив ними три порожні авто, що їхали так, начеб мали шофера.

— Боротьба з наркотиками та циганами. На міжнародній політичній конференції у Відні радили між іншим, як боротись із контрабандистами, що перевозять усілякі наркотики зі Сходу і що робити з величезною кількістю циганів. Рішили утворити реєстраційне бюро для циганів, що збиратиме всякі дані про них.

— За кого вийде заміж майбутня голландська королева? Весною цього року провів бельгійський князь Карло кілька днів на королівському дворі в Гаазі. Пішла чутка, що приїхав о-свідатись князю Юліяні — наслідниці престолу. Війна і преса дістала спростування, що це сплітка. Кілька тижнів тому принесла преса вістку, що княгиня має нареченого в Данії. Тоді кажуть, що він на шведському дворі, тільки невідомо котрий: є там кілька кандидатів до дружини. Тайну що зможе вияснити голландський парламент. Тільки він має право надавати відданість чужим князям, а голландський закон каже, що чоловік королеви мусить бути голландським підданим. Юліяні має 25 літ і цигани вже були вийти заміж. У Голландії дів-

3 ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Гість у хату — нова атмосфера.

Совіти вступили до "Союзу Народів". Відбулося це не без деяких окремотів, перепон і комедій, але поставили на своєму.

І пощо властиво вони так насильно пхались туди? Вониж самі собою я для себе творять союз народів. Адже прикрили своїм державно-пролетарським парасолом москалів, українців, поляків, янів, білорусів, черкесів, грузинів, татар і т. д. і коли європейський "Союз Народів" не дав нічого і не зробив нічого для народів, над якими перебрал батьківську опіку, то більшовики вояж таки дбають за якусь різноманітність для своїх народів, от хочби за голод, ячійки, турки, Соловки, масові розстріли, словом сильні враження. Є про що писати. І сюди і туди. Наприклад: Вступлення більшовиків до Союзу Народів є безсумнівним успіхом Союзу, а водночас виявом мирової волі співпраці совітів.

Або: Ця подія є безсумнівно кроком вперед на шляху утривалення миру.

Або: Факт приєднання Совітів до Союзу Народів не міг прогнати без сильного відгуку на цілій земній кулі. Це ж держава, що числить 160 мільйонів мешканців, увійшла до Ліги з гаслом миру на устах.

Уявляю собі перше засідання так: Літвінов звертається до Барту і каже:

— Знаєте, затужив я за європейськими народами. Люблю їх... І намучив я ноги, заки зумів вас переконати, що маю щирі наміри. Але і ви мусите зі свого боку тепер...

Барту: Будь ласка, чим можу вам служити? Може представити вам якийсь народець, де є багато ваших товаришів-комуністів? Побіляєте собі з ними приватно. Ми до внутрішніх справ не мітаємося.

І відразу запанує інша атмосфера. Члени Ліги зараз почують, що є аміна.

Нагадує це мені одну історію, яку я чув ще малим хлопчиною від старого гасного.

Яким Клунонь уже місяців кілька не бачився з ріднею. Приїхався на друге село. Хотів Цицилова до Грабівця не така то дуже далека до рога, то якось так за роботою склалося, що не мав нагоди ні відваги ані через людей перевіряти, що там у них діється та „чи здорові, як ся мають браття, вся родина“.

Одної днини виїхав до Грабівця. Взяв на всякий випадок пляшку горілки та пустився за Бистрицю. Після двох годин дороги полями й

чата швидко старіються у загальній опії. Юліяніна — останній нащадок Вільгельма Оранійсько-Нассауського. Спершу виховувала її мама, королева, пізніше вчилася вона в окремій вищій школі, куди мали вступ тільки вибрані для неї товаришки. Скінчивши 18 літ дістала річну пенсію 200,000 гульденів, палату і місце в державній раді. У 1930 р. промувалася у лейденському університеті на д-ра історії. Студіювала теж літературу й етнографію; її спеціальність — життя тубільців у голландських Індіях. Кажуть, що вона вийде за одного з двох шведських князів тому, що шведський король, що часто їздить на тенісові турніри, як і вона, давно вже про це подумав.

Із судової салі.

ЖЕРТВА ПРОВОКАЦІЙ.

Роман Стець, студент і урядовець Кружка „Рідної Школи“ в Городку, дістав у дні 16. травня ц. р. поштовою посилкою порученням листом, яку по дорученні йому її листомом сховав до кишені. Занятий розмовою з інтересантами Кружка, не провіряв змісту поштової посилки, хоча наддер коверту, і лист цей тримав у кишені. В кількості хвилин по дорученні йому тої посилки принаступ до нього постеруновий, приарештував його і при особистій ревізії найдено у нього в дорученій перед хвилиною посилці десять брошур під наг. „До боротьби за душу української дитини“, що їх видали в 1933 р. О. У. Н. у зв'язку з відомою шкільною акцією. Стець арештували і завісили над ним слідчий арешт.

Дня 25. вересня ц. р. відбулася з цього приводу розправа проти Романа Стеця перед судом присяжних у Львові. Його обвинувачено за злочин з арт. 155 § 2, себто переховування нелегальних брошур, що наклепували на державну армію, з наміром розповсюджувати ті брошури. — Стець від першої хвилини арештування боронився тим, що змісту тих брошур не знає, а посилку вислала йому невідома особа в провокаційних цілях. Прокуратор не дав віри тій обороні і вніс проти Стеця акт обвинувачення за винятком агітацій злочин.

ПОЗІР, РОДИЧІ!

При закупні черевників доросла людина бере на увагу не лише щоб були дешеві, — але також щоб приємно в них ходити. — Ту прикмету мають гумові обциси BERSON — і тому родичі повинні дбати при закупні черевників для своїх дітей, щоб черевники мали **ГУМОВІ ОБЦИСИ BERSON**

Приємний еластичний хід, — отже здорові, тривалі і дешеві.

дугами добився до села. Поступив до хати брата Максима та застав лиш 10-літнього небожа Василька; старі поїхали до Богородчан на ярмарок купувати корову. Сів Яким за стіл, розбалакався. За часок почув голод.

— Може є у вас де кусень хліба? — питається малого.

— Є стріку, є й ковбаса й легки, бо мама приготували на завтра.

Хлопчина поставив на стіл миску повну вареного мяса. Яким виїмив пляшину став попивати та їсти.

Стеребив усе майже, що було в мисці, а боконць хліба просто розтопився!

Та Василько став неспомовито крутитися по світлиці, бо я крутити носом, якіні відчинив двері таї абирався відчиняти вікно.

— А тобі, що до голови прийшло — питається сусудований гість.

— От так, стріку, трохи свіжого повітря... пось у хаті не тев... — підняв крізь зуби абентеження дещо і засоромчався Василько.

— Старий Яким подумав, похитав головою та каже з повагою й помітним невдоволенням:

— Ой, сину, не буде з тебе господар, як тобі пара з хліба смердити...

Отже буде з тою новою атмосферою. Український хліб, віджений більшовиками одного дня так запахне, що треба буде відчиняти вікна і сказати гостеві забиратись з хати.

Тиберій Горобець.

Переслухав на розправі поліційні свідки обтяжували Стеця, кажучи, що він був керівником націоналістичної акції у шкільних справах, що він розповсюджував нелегальну літературу О. У. Н. та що їздив до Данцігу на зїзд О. У. Н.

Оборону підсудного обняв адвокат д-р Степан Біляк зі Львова, який на розправі виголосив дуже сильну оборонну промову, начеркуючи в ярих красках тини роботи всяких укритих конфідентів і провокаторів, якої жертвою впа- також Роман Стець. Свої твердження підтримав оборонець цілою низкою фактів, які виявила розправа.

Присяглі, на яких промова д-ра Біляка зробила помітне враження, заперечили 8-ми голосами вини Стеця і тимсамим суд під проводом о. с. Бендасевського видав увільняючий присуд та зарядив негайно випустити його на волю.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

У станіславському суді закінчилася розправа проти Тарашука й 7 інших молодих українців, обвинувачених у приналежності до ОУН. у протидержавній акції в селі Дубівці. Суд засудив Тарашука та Городельського по 8 літ в'язниці, Лапка на 7 літ, Дрогомирського та Дзюбіського по 6. Киртака 5. Акула 4 літ, Орловського 7 місяців в'язниці. Крім того всім, візбрано громадянські права на 10 літ.

КАСАЦІЙНА РОЗПРАВА ЗА ВБИВСТВО ПОЛІЦАЯ.

У понеділок 24. вересня ц. р. відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві касаційна розправа за вбивство поліція Глозняка в березні ц. р. у Токах пов. Тернопіль. Трибунал окружного суду в Тернополі засудив в травні ц. р. Олександра Литвина за вбивство на кару смерті; Петра Флінту на довічне тюрем, а Евгена Костецького за намову до вбивства теж на кару смерті.

Найвищий Суд скасував присуд смерті Евгена Костецького та відкинув касацію Литвина і Флінти.

Е. Костецький стане вдруге перед окружним судом у Тернополі. Його боронив адвокат Найвищим Судом адв. д-р С. Шухевич.

З доукарні Вил. Спілки Лізо^н Лалів. Ризик. Ю.